

ЕКУМЕНІЗМ ТА РЕЛІГІЙНА НЕТЕРПИМІСТЬ

Стаднік Д.В.

Науковий керівник – канд. соц. наук, доц. Яковлев А.О.

Харківський національний університет радіоелектроніки

(61166, Харків, просп. Науки, 14, каф. філософії, тел. (057)-702-13-64)

e-mail: stadnsck.daniil@nure.ua

The purpose of the article is philosophical understanding the problem of ecumenism and religious intolerance. The main advantages and disadvantages of modern religions are listed there. The themes of religious intolerance and the persecution of dissidents are given consideration. The question about the harms or benefits of global religion remains debatable.

Екуменізм, як ідея, що передбачає зрівнювання всіх релігій та вірувань, має як прихильників, так і супротивників, кожен з яких наводить свої аргументи. Прибічники екуменізму, спрямовуючи світогляд суспільства в бік створення "комфортного релігійного клімату", ратують, врешті решт, за глобалізацію світових релігій. Супротивники доводять, що штучне об'єднання народів в релігійну єдність відбуватиметься через міжетнічні, міжрелігійні конфлікти і зростання екстремізму. Екуменізм, з одного боку, надає можливість знайти в різних релігійних течіях, щось об'єктивно спільне. А релігії, як потяги, в яких всі їдуть із власною метою, об'єднують всіх лише тим, що їдуть в одному напрямку. І мета в різних віруваннях досягається різними шляхами. Деякі намагаються знайти в собі внутрішню гармонію, дехто прагне досягти істини через обмеження потреб власного тіла, інші вбивають «невірних».

Напевне, найважливішою заслугою релігії є нагадування про зло і добро, про аморальність і моральність вчинків. Прикладом може бути велика християнська, і не тільки, ідея прийняття, допомоги, милосердя, навіть до тих, хто оступився і схибив. Саме потенціал толерантності та всепрощення міститься в усіх значних релігійних системах людства. Однак, ідеалізувати релігії, особливо монотеїстичні, не можна. Головна ідея будь якої з цих релігій полягає в претензіях на власну винятковість та істинність. Ось це абсолютистське домагання на істину багаторазово ставало джерелом масштабних вбивств. Слід пам'ятати, що дії релігійних догматів в історії були не лише благими, вони породжували війни і насильства, а розмови про "священні війни" і в наш час ще не зійшли у небуття. Так само, практично жодна з релігій навряд чи може пишатися досягненнями на ниві терпимості, а ось зворотних прикладів вистачає.

Розмірковуючи про витoki християнства, А.Дж. Тойнбі вказував, що безправне життя на межі виживання спонукало рабів Римської імперії до створення християнської філософії, і це сприяло її розповсюдженню, врешті решт, стало надбанням усієї Римської імперії, витіснивши античне язичництво. Саме так повинно було відбутися і з асиміляцією

християнства серед рабів Нового Світу. На думку Тойнбі, африканський раб вирваний із звичного для себе оточення, поставлений в нестерпні для життя умови, повинен був відкрити для себе єдине вірування. Усупереч надіям Тойнбі, невольники не побачили в Євангелії жодного сенсу, а з усього християнського культурного комплексу запозичили лише свята і видовищні форми (деякі обряди і статуї святих). Бо релігія, що сповідувала рівність усіх людей перед Богом тільки на словах, серед рабів колоній могла сприйматися лише за лицемірство. Африканські раби привезли з собою в Новий Світ чималий релігійно-магічний комплекс, що практично не піддавався асиміляції і до середини XVIII ст. оформився в синкретичний культ вуду, адепти якого поширювали расистські, нетерпимі до європейців і відкрито антихристиянські настрої.

Протягом всієї історії людства релігія була ланкою, що з одного боку, об'єднувала за релігійною ознакою в міцну спільноту, допомагаючи вижити. А з іншого – розмежовувала, будувала кордони між іншими релігійними громадами, стверджуючи власну унікальність і зверхність над іншими доктринами. Прихильники однієї віри намагалися всіляко знеславити служителів і догми іншої релігії, ворогуюючи не тільки з "єретичним" вченням, але і з об'єднаннями, що на їх думку, набували занадто великої ваги в умах людей. Прикладом може бути переслідування масонів католицькою церквою. І коли письменник Лео Таксіль, якого відлучили від церкви через написання книжок, що ганьбили католицтво, прийшов з пропозицією викрити масонів, він був прощений і навіть благословенний на благочестиву роботу. Впродовж 12 років Таксіль писав книжки про масонів сповнені нісенітницями, в одній з них він навіть стверджував, що сам люцифер приходив на засіданнях масонів. Церква його всіляко підтримувала і навіть спонсорувала. А коли, нарешті, Таксіль зізнався, що все вигидав, бо волів показати, що адептам католицтва за великим рахунком байдуже щодо правдивості інформації, що шкодить ворогам. Він був відлучений знову і навіть переданий анафемі.

Отже, підводячи підсумки, можна констатувати, що глобальне об'єднання в нинішніх реаліях важко реалізувати не тільки тому, що однією з головних перешкод є неоднорідність культури, історії, релігійних світоглядів, моралі. Існують ще й політичні, економічні питання. Обираючи між двома крайнощами, екуменізмом та релігійною нетерпимістю слід дотримуватися думки, що істина завжди є посередині.